

Rusija je pripravljena za razorožitev, ako njih sosedji storijo enako

Geneva, 13. februarja. Mak-sim Litvinov, ruski komisar za zunanje zadeve, je na razoroževalni konferenci se izjavil za popolno in absolutno razorožitev kot edino garancijo za mednarodni mir. Nasvetoval je razorožitveni konferenci, da zaenkrat nemudoma odpravi in prepove rabiti tanke, težke in dalekosne topove, ki imajo več kot 12 palcev premera, vojne zrakoplove, bombne zrakoplove in vsa sredstva in aparate za kemično vodstvo vojne. Nadalje je zahteval, da se odpravijo vse vojne ladje, ki nosijo več kot 10,000 ton. Glede japonsko-kitajskega spora se je boljševiski zunanji minister izjavil: Rusija z vso skrbnostjo zre na razvoj dogodkov na Daljnem vzhodu, radi bližine, kjer se vodi vojna poleg ruske meje, radi obsega armad, ki so vdeležene v teh bojih in radi koristi, katere zasleduje Japonska. Kljub temu je pa pripravljeno izjaviti, da se bo Rusija razorožila, ako to store druge države, zlasti pa sosedje Rusije. Medtem so pa nastopili na konferenci japonski zastopniki, ki so se izjavili proti odpravi velikih vojnih ladij in submarinov. Zastopniki skoro vsake narodnosti imajo drugačne izjave in pojme o razorožitvi.

Usodepolne posledice neslane šale in smrt

New York, 13. februarja. Mason Hinkley, ki je zavrtač pri železnici, je šel večer od dela proti domu. Predno je stopil na prevoznik, je kot vselej stopil v mali urad, kjer se prodajo tiketi za prevoz, in kjer je vršil službo Hinkleyev prijatelj. Mislil je, da je tudi to prijatelj v uradu, odpre Hinkley vrata in v šali zakliče: "Roke kvišku!" Toda v sobi je bil drug uradnik, ki je po omenjenih besedah takoj zgrabil za puško in ustrelil. Hinkley se je zgrudil na mestu mrtev. Novi uradnik, Morseburg, je bil šele pred dvema tednoma odpeljan od roparjev iz urada in oropan za \$200. Odtedaj je postal previden.

Živež v Clevelandu

Tekom zadnjih dveh dni je dospel v Cleveland sledeči živež: kare jabolk, tri kare banan, dve kare fižola, 12 kar zelja, 5 kar korenja, 4 kare karfjole, 17 kar celery, kare endivije, kare hrena, 28 kar salate, 12 kar čebule, 2 kari hrušk, 3 kare graha, 6 kar popra (! ?), 20 kar krompirja, 8 kar špinaca, 2 kari rdečih jagod, 6 kar sladkega krompirja, 3 kare paradižnikov, 11 kar repe.

Barry bo kandidat

Naš direktor javne varnosti, Edwin Barry, ki se je nahajal osem let v tem uradu, in ki bo odstopil iz urada 17. februarja, je izjavil, da bo v jeseni kandidat na republikanskem tiketu za tla ali oni okrajni urad. Pravi, da ga urad sicer ne veseli, toda rad bi vedel, kakšnega mnenja so ljudje o njem in koliko glasov bo dobil.

Vaje za Pasijon

Nocoj, 16. februarja, točno ob 8. uri, se vrše vaje za Pasijon. Udeležijo naj se vsi igralci v S. N. Domu.—Režišer.

Iz bolnice

Rojak John Skvarča, 8502 Kosciuszko Ave., se je vrnil iz bolnice in ga prijatelji lahko obiščejo.

Napet položaj med premo-garji in državnimi oblast-mi v Kentuckyu

Barbourville, Kentucky, 15. februarja. Za danes se pripravljajo člani National Miners premogarske unije, da korakajo v mesto in priredijo ogromne demonstracije. Oblasti so za ta slučaj najele 50 posebnih policistov, ena kompanija narodne garde je na potu v mesto in milica v Harlanu je bila mobilizirana. Državno milicijo je zahteval sodnik Baker, posem ko so komunisti preplavili mesto z lepaki, v katerih se kliče na protestno zborovanje, ker je bil včeraj ustreljen neki premo-gar on nekega kompanijskega stražnika. Vsa pota v mesto so za stražena, vse železniške postaje in terminali busov so zasedeni. Nad 200 vojakov in 100 posebnih policistov in šerifov je pripravljeno. Prebivalcev se je polotilo veliko vznemirjenje.

Dva shoda

Sinoči sta se v naselbini vršila dva politična shoda. V Grdinovi dvorani je bil shod demokratov. Dvorana je bila natlačena polna in napolnjena tudi druga dvorana zraven, in mnogo, mnogo stotin ljudi je moralo oditi domov, ne da bi imeli priložnosti priti v dvorano. Govorilo so Mr. Frank J. Lausche, Adam Damm, šerif John Sulzmann, Louis Pirc, Ray T. Miller, Mr. William Vidmar, slovenski odvoznik, ki je izvrstno slovensko govoril, pomožni državni pravnik Mr. John J. Prince, državni direktor blagostanja Wm. Kennedy in drugi. Navzoč je bil tudi predsednik volivnega odbora sednik Bernon. Narod je navdušeno pritrjeval demokratskim govornikom. Drugi shod je bil v S. N. Domu. Sklicali so ga "republikanci." Na tem shodu ni bilo niti pol toliko navzočih, kot jih je moralo oditi iz demokratskega shoda, ker niso dobili prostora. Galerija popolnoma prazna, v orkester bi jih pa lahko šlo še enkrat toliko! Govoril je Daniel Morgan. V Grill, ki je govoril, ko je dospel Morgan, je takoj prekinil svoj govor.

Romunski kralj naj se odpove prestolu

Bukarest, 15. februarja. General Averescu, vodja Ljudske stranke, priobčuje danes v svojem časopisu dolg članek, v katerem zahteva, da se kralj Karl II. v korist vsega romunskega naroda odpove prestolu.

Otok opečen

Mrs. Ana Bulat, 1113 E. 74th St., je včeraj popoldne pripravljala vročo vodo, ker je bila namenjena ribati tla v hiši. Mimo banje z vročo vodo pride 4 letni sinko Viljem, k je tako nesrečno padel v vročo vodo, da je dobil težke opekline, katerim je pozneje v bolnici podlegel. Mr. in Mrs. Charles Bulat sta prej bivala v Loraínu, pa sta tudi v naših krogih tu dobro poznana.

Požigalci aretirani

Policija je v soboto aretirala tri moške člane neke gange, ki je požigala zadnje čase v Clevelandu. Požigalci so dobivali od lastnikov hiš, katere so požgali, del zavarovalnine kot odškodnino. Požigalci so tudi najeli kako prazno hišo, napolnili jo s stakrim pohištvo, potem pa zažgali in kolektali zavarovalnino.

* Pri volitvah na Irskem sta bila dva ubita.

200.000 državljanov se pričakuje k volitvam, ko zbere Cleveland prvič v 10. letih župana.

Mesto Cleveland ima danes krasno priliko oprostiti se okov politične gange, ki je bila 15 let trn v očeh dobre in poštene vlade — oprostite se gange, ki se je redila s krvavim denarjem davkoplačevalcev, politične gange, ki se je družila z zločinci, katerih precej se nahaja danes za omrežjem ječ in zaporov, politične gange, ki je zavrgla pravico in poštenje za politično izkoriščevanje!

Ko je Maschketova druhal izvalila Daniel E. Morgana ven iz političnega zatišja, da sprejme nominacijo kot župan, tedaj si je ta druhal izbrala načrt, ki je tako star, kot vsaka politična mašina v Zedinjenih državah. Maschketova druhal si je v Morgana nadela spošljivo krinko, da zakrije zločinske mahinacije politične gange v ozadju.

Daniel Morgan sam je sicer dobrega značaja in deloven. Toda kot župan ne more biti na noben način boljši kot njegova ganga, kateri načeljuje razvpiti Maurice Maschke, ki je vzorec nevarnosti za dobro vlado, kot se je izjavil sam republikanski generalni državni pravnik!

Vsa politična kariera Morgana je bila v tesni zvezi z bossom. Maschke je naredil Morgana za mestnega managerja pred dvema letoma. Državljanji so Morgana zagnali iz urada pri zadnjih volitvah in tako obsodili Maschketu. Sedaj pa prihaja republikanski bos pred ljudi in zahteva, da ponovno izvolijo Morgana in staro politično druhal v mestne urade!

Na drugi strani je pa postal Ray T. Miller kandidat za župana na zahtevo ljudskega javnega mnenja. To mnenje je zahtevalo, da pride v City Hall ista mogočna, poštena in energična osebnost, ki je skozi tri leta preganjala sleparje in zločince kot državni prosekutor.

In Maschke se potom Morgana bori za svoj obstanek, kajti Maschke strašno ječi od udarcev, katere je dobil z bičem državnega prosekutorja.

Mož, ki je poslal Schooley in Fleminga v državne zapore, ki je dosegel, da so bili obsojeni Maschketovi rablji kot volivni sleparji, mož, ki je imel korajžo, da je pritrjal Maschketu pred stopnice, še celo v slučajih, ko so se porotniki bali izreči krivdorek, tega moža napada in sramoti Maschketova druhal, kateri se gre za življenje in smrt.

Danes je odločilni dan za zgodovino Clevelanda. V smeri proti Millerju leži napredek in blagor mesta, v smeri proti Mor-

ganu nadaljevanje nezasiščenega izkoriščevanja! Narod si bo sam pisal svojo sodbo.

Cleveland potrebuje čistilca razmer kot je Ray T. Miller. Nikdar v svoji zgodovini še ni imel bolj desperatno poštenjaka na čelu vlade.

Tako je napisal včeraj prvi clevelandski časopis "The Cleveland Plain Dealer." In v še bolj pikrih besedah je prišel v javnost drugi časopis "The Press," ki strahovito žigosa Maschketovo druhal v City Hall, ki je s hujškanjem, lažmi in terorizmom ptegnila Cleveland v blato. To sta časopisa, ki štejeta skupno pol milijona naročnikov. Oba sta trdno prepričana, da pomeni izvolitev Morgana največje nesrečo za Cleveland, izvolitev Millerja pa oproščenje od strašne moči, ki tlačí davkoplačevalce v Clevelandu zadnjih petnajst let!

Volitev bo napeta in se bo vršila strogo po strankarskih načelih: demokrat ali republikanec. Miller ali Morgan. Ker od Morgana naši ljudje absolutno ničesar ne morejo doseči, četudi bi bil slučajno izvoljen. V City Hall je že danes preveč ljudi, samih republikancev. Mestna blagajna je prazna, absolutno prazna, ljudje davke skrajno počasi plačujejo. Vsi sedanji mestni uslužbeni delajo za Morgana, torej jih ne bo mogel vreči na cesto. Morgan torej niti enemu naših ljudi ne bo dal, ne bo hotel niti mogel dati dela! Vse tozadnevne obljube so pesek v očeh in hinavska vaba za sicer poštene ljudi.

Samo na eno se spomnite: Ko je Hoover leta 1928 hodil po deželi prosjačič za glasove je stotinstokrat ponovil: "Volite me, pa boste imeli sijajno prosperiteto! Narod je z malo večino v resnici volil Hooverja, in posledica je, da je Amerika, ta najbogatejša dežela sveta, danes lačna, da stradajo milijoni delavcev, da nimajo strehe, da prevladuje mizerija, kot je nikdar še poznala ni Amerika! To so rezultati volitev!"

Rezultat volitev

"Ameriška Domovina" bo jutri zjutraj prinesla natančen in popolen pregled volitev, kot se danes vršijo. Naj bo izid tako ali tako, natančno poročilo o vsem poteku volitev boste lahko čitali jutri zjutraj v "Ameriški Domovini."

Dolarji prihajajo

Chicago, 15. februarja. Fr. Knox, od vlade imenovani načelnik gibanja, da se skriti denar spravi v banke in v javnost, naznanja, da je dobil že takoj prvi dan tozadnevne kampanje tisoče pisem, v katerih Amerikanci obljubujejo, da bodo sledili klicu vlade in prinesli svoje dolarje na dan. Večina pisem prihaja iz preprostih domov, so-deč po pisavi in papirju, kar je posebno veselo znamenje. Vlada je prepričana, da je narod razumel položaj in se bo polnoštevilno odzval klicu, da spravi dolarjev v promet in pomaga tako odpraviti depresijo.

Zopet na delu

V lokomotivni delavnici N. Y. Central železnice v Collinwoodu je prišlo na delo večeraj zjutraj kakih 1000 mož, ki so bili že mesece brez dela. Dasi ni obljubljeno stalno delo, vendar bodo ljudje delali osem ur na dan skozi 30 dni. V istem času se je vrnilo na delo delavstvo iste železnice v delavnicah v Albany, Indianapolis in Jackson, Mich. Železnice so sprejele ljudi na delo, da držijo svojo obljubo, katero so dale delavskim zastopnikom v Chicagi, ko so sprejeli znižanje plač, potem ko je železnica obljubila, da bo sprejela čimveč ljudi na delo.

publikanske obljube.

Na drugi strani prihaja pa Miller kot svoboden, nov mož k mestni vladi! On ne bo samo gledal, da bo vrgel iz urada vse nepotrebne izkoriščevalce republikanske druhal, ki se šopiri po City Hall, pač pa bo tudi ostale nadomestil z demokrati, ki so mu pomagali. Od Morgana torej nimamo pričakovati absolutno nič, Millerja vse!

V svrhu zmage pa rabimo vsak glas, absolutno vsak glas. Kar najbolj resno prosimo in pozivljemo vse ljudi, naj gotovo gredo volit. Volivni listek je aratek. Samo dva imena dobite: Morgan — Miller. Naredite križ pred imenom Miller, nič drugega. Mogoče bo že popolodna, da dobite list v roke, pa niste še volili. Pojdite nemudoma, kajti vsak glas je absolutno potreben za zmago. Vsak glas!

Politični "eksperti" študirajo glede izda volitev sledeče: Volilo bo okroglo 200,000 državljanov. Za 110,000 glasov se že ve, kam bodo šli, toda ne ve se pa za ostalih 90,000 glasov, in ti bodo določili. Pri primarnih volitvah je dobil Morgan okroglo 60,000 glasov. Ti bodo skoro gotovo zopet za njega. Miller je dobil pri primarnih volitvah okroglo 50,000 glasov, in ti mu tudi ostanejo!

To zneso 110,000 glasov. Sedaj pa ostalih 90,000 glasov! Od teh jih je 43,000, ki so bili pri primarni volitvi oddani 30,000 za Witta, 8000 za Walza in 5000 za Forda. Ko se obračuna s temi, pravijo "eksperti," ostane še 47,000 glasov od državljanov, ki se niso udeležili primarnih volitev, in ki bodo sedaj sigurno volili. To so takozvani "tih glasovi."

Preostaja potem v Clevelandu še 60,000 državljanov, katerih pa ne bo k volitvam. So sicer registrirani, toda ostanejo doma. Brez dvoma je, da bo Miller dobil 70 procentov Wittovih glasov. Izmed 33 vardnih voditeljev Witta, se jih je 32 izjavilo za Millerja. To je 20,000 glasov. Ravno tako z glasovi za Walza, kjer ima Miller nadaljnjih 6000 glasov. Komunisti bodo pa najbrž pisali ime Forda, in od njih ni pričakovati glasov. To bi izenačilo glasove Millerja in Morgana. Sedaj pa pride 47,000 tihih glasov. Ti bodo odločili volitev.

Bratje, stojte trdno in gotovo volite. Volivne kočje so odprte do 6:30 zvečer. Usodeplni dan je danes za Cleveland, naj torej sleherni državljan stori svojo dolžnost.

Bomba za papeža?

Rim, 15. februarja. Preteklo soboto so pod glavnim oltarjem bazilike sv. Petra v tem mestu našli silno bombo, ki je bila namenjena za papeža ali za Mussolinija, ki se je zadnji teden mudil v Vatikanu. Da so bomba našli so povzročili gotovi zarotniki v Ameriki, ki so brzojavili danes v Vatikan, kje se nahaja bomba. Zarotniki so najbrž, ko so uvideli, da niso dosegli namena, raje prišli na dan in povedali, kje je bomba, kot da bi bil kdo drugi ubit.

* Z bombami je bil napaden včeraj pariški ekspresni vlak v Franciji.

Republikanska stranka dobila svarilo, da jo tisoče pristašev zapušča

Philadelphia, 15. februarja. Raymond Pitcairn, zastopnik skupine republikancev, ki nasprotuje prohibiciji, je danes brzojavil senatorju Simeon Fessu, načelniku republikanske stranke v Zedinjenih državah, da zapuščajo republikanske vrste ugledni republikanci, ki bodo letos darovali prispevke demokratski stranki, ako se republikanska stranka ne izjavi proti prohibiciji. Nujno je naprosil senatorja Fessa, da se na vsak način ozira na to. Med drugim omenja Pitcairn sledeče: "Pravkar sem dobil obvestilo, da Arthur James, ki je daroval za Coolidgeovo kampanjo \$50,000, je zapustil republikansko stranko radi prohibicije in bo prispeval v demokratsko blagajno. Poleg tega pa vam lahko preskrbim listo drugih republikancev, ki bodo dajali demokratu, ako republikanska stranka ne spremeni stališča glede prohibicije. Stvar je nujna." Kot znano se je republikanska stranka izjavila za prohibicijo.

Delo za župana

Kdorkoli bo izvoljen danes za župana, bo imel celo kopico dela takoj, ko nastopi urad in zavhati bo treba rokave, ker sicer bo boj. Plinovo vprašanje, mestni proračun in brezposelnost so najbolj važni problemi. Preiskava zločinov v Clevelandu še ni gotova. Ako bo Ray T. Miller zvoljen, bo moral imenovati popolnoma nov kabinet, razne komisarje in celo vrsto nižjih uradnikov. Znižanje uradniških plač je tudi na vrsti. Transportno vprašanje čaka rešitve, civilna komisija mora biti imenovana, vsi mestni uslužbeni morajo bivati v mestu. Največje odgovornost pa bo nosil novi župan, ker bo moral gledati, da pomanjkanje radi brezposelnosti ne uničuje ljudi. Za to bo direktno odgovoren novi župan.

Davčne listine

Davčni urad Cuyahoga County je te dni razposlal 150,000 Clevelandčanom posebne listine, ki se tičejo osebne lastnine posameznikov, ki je podvržena davku. Te listine se morajo izpolniti in vrniti v urad county avditorja najkasneje do 31. marca. Listine so zelo komplcirana zadeva. V uradu Hafner & Co., 6106 St. Clair Ave. vam bodo te listine gotovo pravilno izpolnili.

Zadušnica

V četrtek, 18. februarja, ob 9. uri zjutraj se bo brala sv. maša v cerkvi sv. Vida v spomin prve obletnice smrti Louis J. Milavea. Sorodniki in prijatelji so prošeni, da se udeležijo.

Številni ropi

V soboto večer so bile izropane štiri verižne trgovine v mestu. Roparji so v posameznih trgovinah odnesli od \$35.00 do \$160.00. Vsi so bili mladi izpriženci.

Zgubljen denar

Mala svota denarja je bila najdena v šoli sv. Vida v nedeljo večer. Kdor jo je zgubil, jo lahko dobi pri oskrbniku Mr. Glavichu v novi šoli.

Slike iz domovine

V soboto, 20. februarja, ob 8. uri zvečer, bo kazal Mr. A. Grdina slike iz domovine v Slov. Del. Dvorani na Prince Ave. * Angleški ministerski predsednik McDonald mora 3 tedne ostati v postelji.

Državno nadzorstvo volitev je danes po vseh volivnih prostorih

Včeraj je dospel v Cleveland državni tajnik Clarence Brown, ki ostane danes ves dan v Clevelandu kot postavni vrhovni nadzornik volitev. Zbral je skupaj člane volivnega odbora in jim povedal, kaj pravi postava glede volitev. Izjavil je, da se dovoli pričam in strankarjem prostor v volivnih kočah, toda trpelo se ne bo nobenega terorja, najsi pride odkoderkoli. Brown je pripeljal s seboj še 30 posebnih državnih nadzornikov volitev. Od teh jih bo 25 hodilo od volivnega prostora do volivnega prostora, ostalih pet bo pa pomagalo v glavnem uradu. Brown se je izjavil, da je prišel v Cleveland ne kot poveljnik, pač pa kot pomočnik. Vse postave glede volitev se bodo točno izpolnjevale.

Brutalno postopanje farmarja z ženo

Buffalo, New York, 13. februarja. 55 letni farmar John Bortzen je bil pred veliko poroto obtožen dveh brutalnosti napram svoji ženi. Pretepal jo je do nezavesti, poleg tega je pa morala nositi zadnjih dvajset let konjski komat, ki je imel patentirano ključavnico. Tako jo je držal v ujetništvu. Tudi svojih devet otrok je farmar nečloveško pretepal, tako da je skoro sleherni več ali manj pohabljen.

Smrtna kosa

V nedeljo je umrl v Chicagi eden najbolj uglednih in znanih rojakov tam, Frank Banich, star okoli 50 let. Bolehal je več mesecev. Ranjki je bil rojen v vasi Veliko Mraševo, fara Leskovec, kjer zapušča mater, sestro in brata, v Chicagi pa žaluje za njim soproga, tri hčere, dva sina, brat Tone in sestra Mary, poročena Tomazič. V Clevelandu biva njegov stric John Pišk. Iskreno sožalje vsem sorodnikom.

Novi državljanji

V petek se vrši na zvezni sodnji zaslišanje za ameriško državljanstvo. 150 prosilcev bo dobilo ameriško državljanstvo pravico. Med njimi je mnogo Slovencev. Vsak novi državljan bo dobil tudi lepo sliko George Washingtona, prvega predsednika Zedinjenih držav, in tiskano priso gozvestobe ameriški zastavi.

Mrs. Lindbergh govori

V nedeljo, 21. februarja, ob 2:30 popoldne bo govorila po radiu Mrs. Lindbergh, soproga slavnega zrakoplovec. V Clevelandu se bo slišal njen glas po WTAM radio postaji.

Pesojila farmarjem

Oblast, ki bo imela upravo za pesojila farmarjem, je sklenila, da noben farmar ne more dobiti več kot \$400.00 pesojila. Za razdelitev je pripravljenih \$50,000.000.

Državljanška šola

Šola za državljanstvo se vrši vsak četrtek v veliki dvorani javne knjižnice na 55. cesti in St. Clair Ave. Novi učenci se še sprejemajo. Zaključek šole bo enkrat meseca aprila.

Zanimiv cirkus

V mestnem avditoriju se mu-di te dni cirkus, ki ima vsak dan dve predstavi. Cirkus je pripeljal s seboj 150 divjih živali. * V Franciji so dobili ženske volivno pravico. * 75 delavcev je začelo včeraj delati v plavžih v Sharon, Pa.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt leta \$1.75
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

83

No. 39, Tue., Feb. 16th, 1932

Današnje volitve

Več kot dvajset let je minulo v politični zgodovini v Clevelandu, ko je politična zavest v Clevelandu bila v nekaki omotici, zlasti pa od leta 1915 se državljanstvo ni dosti zmenilo za javne dogodke. Šele predsedniška kampanja leta 1928, ko je kandidiral Alfred Smith, je zbudila državljanstvo v mestu, da so prišli v večjem številu na pozorišče in oddali svoj glas. Izmed 300,000 državljanov v Clevelandu, ki so upravičeni glasovati, je pri navadnih mestnih volitvah v Clevelandu tekem zadnjih 17 let, glasovalo le nekako 100,000 državljanov.

Letos so se pa državljani naenkrat prebudili. Probujači so se začeli od lanskega oktobra naprej, ko je bilo stavljen Clevelandčanom vprašanje: Ali želite še naprej, da vodi mestno gospodarstvo od politične mašine nastavljen upravitelj, ali želite svojega lastnega župana, izvoljenega od ljudi in odgovornega naroda za svoja dejanja?

Dne 3. novembra lanskega leta so Clevelandčani prav odločno povedali, da ne želijo več politične ograde, da vodi mestno upravo, in mestni manager Daniel Morgan se je moral nemudoma izseliti iz urada. Tedaj se je tudi odločilo, da se nudi državljanom dvojna prilika da izvolijo župana.

Imeli smo 12. januarja primarne volitve, ko je nastopil kot kandidat za župana lahko vsak, ki je dobil 3,000 podpisov. Pet kandidatov smo tedaj imeli, in izmed teh petih sta bila izbrana dva, ki sta dobila največje število glasov, in sicer republikanec Daniel Morgan in mladi demokrat, sedanji državni prosekutor Ray T. Miller.

Daniel Morgan je bil kot mestni manager dne 3. novembra občutno poražen od naroda pri volitvah. Z večino 12,000 glasov so Clevelandčani odločili, da ga ne želijo več imeti v uradu, katerega je moral takoj zapustiti. In tako malo sposobnih, resnih mož je imela republikanska stranka v mestu, da ni mogla poiskati nikogar, ki bi kandidiral za župana, pač pa je bos Maschke ponovno postavil Morgana za kandidata. Misli si je, da je ta še najmanj umazan izmed vseh.

Demokrati so imenovali mladega in energičnega državnega pravdnika Ray T. Millerja županskim kandidatom. Miller je bil že leta 1928 izvoljen državnim pravdnikom, in z veliko večjo večino zopet leta 1930. Kaj je dosegel v svojem uradu, o tem ve danes vsak Clevelandčan, zlasti pa vedo oni, ki danes za težkim zidovjem državnih zaporov v Columbus kolonejo dan, ko je narod v Clevelandu izvolil Millerja, ki je tekem treh let lepo število javnih sleparjev in roparjev ljudskega denarja poslal v ječo, dočim so se pod bivo republikansko upravo lahko nemoteno gibali.

Zivahna politična kampanja je vsa javna vprašanja razčistila, tako da lahko danes vsak državljan ve, kaj zastopa Morgan, kaj zastopa Miller. Težko je, da bi mogel se še kdo v zadnjem trenutku "spreobrniti." Vsakdo danes ve, zakaj bo volil za Morgana, zakaj za Millerja. Vsakdo ve, da Morgan zastopa starokopitna, reakcijska načela in metodo neznosne politične mašine Maurice Maschke, in vsakdo zopet ve, da zastopa Miller mladostno energijo, svobodo gibanja, boj za vrnitev svobodščin in pravic narodu.

Danes bo padla odločitev. Ako vpraša republikanca, kdo bo zvoljen, bo hitro pritrtil: Morgan! In če vpraša demokrata, bo takoj odgovoril: Miller. Vsakdo je poln zaupanja v zmago svojega kandidata. Nobenega cincanja ni več. Smernice so ostro potegnene, načela jasna.

Kar se tiče slovenskih državljanov v širnem Clevelandu niso bili še nikdar tako edini glede kandidata kot so bili v tej kampanji. 11,000 naših ljudi bo oddalo danes svoj glas, in izmed teh jih je gotovo 10,000 za Millerja. Republikanci med našim narodom sploh ne pridejo v poštev. Kar jih je, so po ogromni večini bivši odpadli socialisti, bivši demokrati, ki skačejo iz sedla na sedlo, kot jim bolj ugodno pih politična sapa. Načel nimajo nobenih, značaja ne poznajo. Zato jim pa narod ne sledi.

Mi pa ostanemo, zmaga ali ne zmaga, kar smo bili v politiki od nekdaj. Storili smo v tej kampanji svojo popolno dolžnost, naredili smo vse, da zmaga boljši, pošteni, značajni element, zavest imamo, da smo se borili na pravi strani. Ako bodo volitve pošteno vršene, tedaj bo danes oddanih dovolj glasov, da se vrže iz City Halla 17. let star republikanski režim, ki je z nezasišeno korupcijo, krađno javnega denarja in celo z indirektnim umorom kužil politično ožračje Clevelanda. Pravica je dolgo teptana, toda enkrat pride na dan!

D O P I S I

Cleveland (Collinwood), O.— Pa začnimo zopet, ker so tako rekli. Pred dvema letoma sem skoraj vzel "divors" od Slovenskega doma. Toda stara ljubezen ne umre, tako me je "mirovno sodišče" delničarjev in direktorjev zopet sprijaznilo s pisalnimi strojem in knjigami. Za danes naj vam sporočim na kratko le bolj važne ukrepe novega direktorija Slovenskega doma in kaj bo najprej na dnevnem redu.

Ustanovila se bo Slovenska šola, ako bomo dobili dovolj sodelovanja od rojakov in rojakinj na južni strani naselbine. Na zadnji direktorski seji je bil izvoljen prosvetni odbor. V ta odbor so izvoljeni: Andy Lokar, Ciril Blaško, Charles Benevol in John Trček. Namen tega odbora bo: ustanoviti takoj Slovensko šolo, oživiti delovanje dramatičnega odseka Lilije ter so-

delovati s kulturnimi društvi, ki so v akciji. Pridobiti več zanimanja za čitalnico ter v splošnem gledati, da bo Slovenski dom odgovarjal svojemu namenu tudi v kulturnem oziru.

Se nekoliko o šoli. Pred osmimi leti je dramski odsek ustanovil enako šolo, nabavil potrebne knjige, učitelja in vpisalo se je veliko število ukaželjnih otrok. Ker se ta čas direktorji ni strinjali in sodelovali z nami, smo bili primorani šolo premestiti v farno šolo, kar je povzročilo strankarstvo, kot je bilo v modi pred 30. leti. Tačasni učitelj se ni hotel spuščati v strankarske prepire in šola se je razpuščala, kar je meni in mnogim še dandanes žal. Toda, ako ni splošnega sodelovanja, en par oseb ne napravi nič.

Upam, da sedaj ne bo tako. Vsi na delo za naše kulturne ustanove! Prvič: šola se mora ustanoviti še ta teden. Vpišite takoj svoje otroke in razložite jim pomen te šole. Direktorji bo dal prostor za šolo brezplačno, le za pokritje drugih stroškov, kot za učitelja, knjige itd., bomo morali iskati vir dohodkov, kar pa, upam, bomo dobili s pomočjo in spozornim sodelovanjem, da bo šola v finančnem oziru lahko obstojala.

Glavno vprašanje je: kdo bo učitelj. Ako kdo rojakov ali rojakinj bere to in se čuti zmogljivega za učitelja slovenske šole, naj se prikladi pri kakem članu prosvetnega odbora. Torej fantje in dekleta, oziroma starši: korajžo in na delo. (Pa ne figo v žepu!)

Druga točka dnevnega reda je: Slovenska narodna čitalnica. Lahko rečemo, da je Slovenska narodna čitalnica v Slovenskem domu na Holmes Ave. ena največjih knjižnic te vrste v Ameriki, da ima največjo zalogo raznovrstnih knjig, starega in novega izvora. Toda kaj, ko ima pa tako malo članstva! Za samo 25c mesečine ste lahko član ali članica in se poslužite knjig, kakoršnihkoli hočete. Priďte ob sredah zvečer v čitalnico in se osebno prepričajte. Vsakdo je dobrodošel. Dajte več življenja čitalnici, sebi pa zdravega, poštenega duševnega razvedrila v teh slabih časih Hooverjeve prosperitete. Nihče nam še ne zabranjuje v Ameriki čitati slovenske knjige ali peti slovensko pesem. Kako se pa godi našim bratom in sestram v Primorju?

Tretja točka dnevnega reda je: Dramski odsek "Lilija." Direktorji o pevskem društvu likvidirali, ako ne bo pokazalo nikakega življenja. Kje je članstvo? Kje je odbor? Na dan! Dramske predstave se morajo tudi v bodoče vršiti. Premozeje dramskega odseka "Lilije" je stalo ogromnega denarja in truda. Sedaj pa, ko je oder popolnoma urejen in ves opremljen, gremo pa spat. Zbudimo se in pričnimo z resnim delom Oživimo našo dramatiko!

Pohvalno se pa izrazi sedanji direktorij o pevskem društvu "Soča," ki je jako aktivno in je upati, da bo direktorij in članstvo "Soče" delovalo v najlepšem sporazumu in obdeloval to narodno njivo, da bo rodila kaj koristnega sadu.

Enako se mora dati pripoznanje tudi zorskemu klubu, ker članice so agilne in pridne, ter lepo napredujejo. Menda ja, ženskami se bo direktorij dobro razumel.

Novi direktorij Slovenskega doma je precej navdušen za dobre stvari in za dobro gospodarstvo. Želi v splošnem sodelovati za boljši napredek. Mnogo se bo preorganiziralo in upeljalo nove načine poslovanja. Ne vzeti nam tega navdušenja in sodelujete z nami. Natančno se bo kontroliralo kegljišče, registre in blago. V splošnem pa je namen novega direktorija: povzdigniti Slovenski dom do tega, da bo popolnoma odgovarjal svojem namenu. Delavci, uslužbeni pri Slovenskem domu, bodo morali vestno, točno

in z dobro voljo in zanimanjem delati za boljši napredek. V nasprotnem slučaju bo pa direktorij takoj napravil izpremembo.

Na zadnji seji se je mnogo razmotrivalo, kako napraviti boljši red. Ker je mnogo naših delničarjev brez dela, se je ukrenilo, da se nastavi moža za oskrbo kegljišča, ki bi bil obenem glavni postavljač in bi lahko držal red. Kdor želi to službo, naj se zgłosi pri tajniku ali pa pri Andy Lokarju, 715 E. 160th St.

Drugo delo je, ki bi tudi pomagalo nekoliko kakemu našemu delničarju, je v garderobi. Kdor hoče prevzeti to delo, naj se priglasí in dobi natančnejša pojasnila.

Upamo, da se bodo letos časi izboljšali in da bomo tudi boljše uspevali v vseh ozirih. Toda brez splošnega sodelovanja ne bomo mogli nikamor. Vaše dobre ideje in nasveti so nam dobro došli, samo ven z njimi.

Naj bo za danes dovolj. Oprostite, ako se kdo počuti kaj užaljenega! Pa še v kratkem kaj sporočim od tukaj. Zdravo!

John Trček,
tajnik Slovenskega Doma.

Cleveland (Collinwood), O.— Kot privatni državljan želim povedati, zakaj sem z vsem srcem za izvolitev Millerja županoma mesta Clevelanda.

Naš slovenski narod, ki je navajen težkega dela, trpljenja, varčnosti, ker smo davkoplačevalci, direktno ali indirektno, in bodo volili tako, ko se jim vidi, da je pravično in pošteno. Samo vsak državljan in državljanica bi morala gledati na to, da gre volit. Volite po svojem prepričanju in ne tako, kot vam pravijo drugi.

Vemo, da nam je Mr. Hoover obetal prosperiteto. Po njegovi obljubi bi moral imeti vsak svojo hišo, dva avtomobila in v vsakem loncu kokoš. Ali se je to uresničilo? Pa še kako! Pomagati moramo eden drugemu, da se preživimo; navezani smo sami nase. Ko smo volili za Al Smitha, smo doživeli razočaranje. Pa nič zato. Potrpljenje je božja mast.

Toda, ali vam je znano, kaj bodo v teh županskih volitvah napravili 100% Amerikanci (tudi republikanci)? Volili bodo demokratsko stranko, ker hočejo izpremembe. In dobili jo bomo v Clevelandu in jeseni pri predsedniških volitvah. Zakaj ne bi imeli župana v našem domačem mestu, ki bo upeljal pošteno vlado in mesto izčistil korupcije! Koliko se lahko zanesemo na obljube Mr. Morgana? Mr. Morgan je samo figura, boss je pa Maschke.

Dovolj nam je prišlo v prohibicije, dovolj nam je raketirstva, dovolj političnega narekovanja od strani "Pameti." Volili bomo po svojem prepričanju.

Ali je pravično, da so mestni delavci prispevati v sklad za izvolitev figure Morgana? Delavec dela komaj dva, tri dni v tednu, pa so ga prisilili, da je moral plačati \$4.00 do \$5.00. Ali vam je prav, da so mestni delavci, ki jih plačame mi vsi z davki, pa so delali pri primarnih volitvah pri volivnih kočah? Ali vam je prav, da so morali ti delavci obljubiti, da bodo pridobili čim več volivcev za republikansko stranko? Dobili so cele kupe letakov za raznašanje po hišah.

Vsakokrat, kadar je ljudstvo nestrpno, takrat govore fakti in tudi sedaj bodo. Želimo si izpremembe, to je vse. Ako želite, da bo boljši, ako volite za župana Morgana, ga volite, ako pa mislite, da bo boljši, ako volite Millerja, volite njega. Volite po svoji vesti in ako se boste pravičnejši, boste tiho in volite kakor se vam zdi prav.

Collinwood Shale Brick Co. (opekarna) je dobila naročilo, naj se voli za staro zadevo. Menda zato, ker jim je republikanska stranka odvzela naročilo opeke za tlakanje cest. Ako vam je stara vlada vzela delo, ga vam ne bo dala nazaj. Delavci, ne glejte na to, kar vam pripovedujejo vaši formani!

X-Ray pomeni v zdravstvenem oziru veliko pomena, ker le potom X-ray je mogoče slikati notranjost človeško. To so električni žarki v uporabi zdravilstva, kar je največja veda današnjega časa. Potom X-Ray žarkov se pronajde vse, kar je nezdravega v človeškem telesu, in za to bomo tudi zaznamovali naše glasovnice X-Ray T. Miller.

Janez, sedaj državljan.

Cleveland, O.—Nikdar nisem mislil, da bom v svojem življenju doživel kaj takega, kot sem v nedeljo 7. februarja. Moja mati, ki je umrla pred 40. leti, mi je večkrat rekla, da ne bom nikdar pameti dobil. Sedaj, na starost, pa imam tisto, kar človek najbolj potrebuje — pamet. Same tega ne vem, kako naj jo rabim. Moja žena mi je svetovala tako: Staro plešasto "pamet" položite na plešasto glavo, potem pa deni kučno na vrh, pa bo ravno tako, kot bi jo del v možgane.

Poskušal sem to, ampak ne počutim se nič boljše. Mogoče bo boljše, kadar se uleži tako, kot zelena tepka. Sami veste, kako neprijeten okus ima tepka, dokler ni umedena. Dovolite mi, da povem zgodbo od pameti, ki se je pripetila pred 35. leti v stari domovini tam, kjer sem jaz doma.

Bilo je prvo leto, ko sem prišel od vojakov. Bog ve kaj se nisem zanimal za volitve, ker brenčalo mi je še vedno po glavi tisto, kar smo imeli v vojniščini in kedaj bom kake prijazne oči zagledal, drugo mi pa ni bilo dosti mar. Kakor vam je povečini znano, da sta bili dve stranki: liberalci in klerikalci. Prvič, ko sem to slišal, sem mislil, da so ti ljudje druge vere in tudi nekako tako se je tudi glasilo. Bile so ravno volitve za deželnega poslanca, v katerih je bil izvoljen za poslanca Drobnič. Pred volitvami je kmetom obljuboval, da bodo dobili vodovod na Velikem vrhu, pa še danes nimajo druge vode kot tisto, ki se v deževnem vremenu od streh nateče. Drugače jo morajo pa voziti v sodih pol ure daleč. Bog varuje nesreče in sveti Florjan ognja!

O omenjenem poslancu se ni drugega slišalo, da je pri prvem zberovanju porabil dosti spodbere perila. Malo drugače se je pa godilo Klančarjevemu Jurju, ki je bil dimnikar cele občine in znan daleč naokrog. Na volivni dan je delil pamet okrog kmetov, zaradi tega je dobil še isti večer plačilo, ki pa ni bilo posebno prijetnega duha. Sprejel je krst, da ga je pomnil vse življenje; postavljen je bil namreč v gnojnico do kolen, drugi so mu pa vlivali tisto tekočino na glavo. To so delali z njim toliko časa, da je izgubil vse izvirni greh in da nikdar več pameti okrog delil ni. Uboga Rotija, koliko dela je imela z njim, preden mu je vsa pamet spravila proč.

Tako se je godilo z našim ubogim Jurčkom, Mogoče je tudi tukaj kaj Jurček, ali so pa mogoče vsi. Od starih možakov sem slišal: na 100 "jurjev" pride en mož, na 100 Mohamedancev pa en konj. Torej državljani, volite moža, ki je 100%, ne pa takega, ki mu manjka 99 procentov.

Pozdrav vsem državljanom in ne pozabite danes napraviti svoje državljanske dolžnosti.

A. J.

Euclid, O.— Enakopravnost, ki se tako visoko povzdiguje za republikansko stranko, bi vprašal, pod kakšnimi pogoji je bila Enakopravnost ustanovljena. Ako ste vi republikanci treznega mišljenja, boste morali pripoznati, da je bila Enakopravnost ustanovljena na delavski podlagi, za delavstvo, ne pa za republikansko stranko. Mnogo ljudi mi je povedalo, da imajo še delnice Enakopravnosti, pa da nimajo nobene besede preprečiti

Če verjamate al' pa ne.

Tako so me pa pritisnili ob zid, da bom sedaj prekleical. Tako se godi človeku, ki ima predolg jezik, ki ne ve kaj govori. Pravi mi je! Zadnji teden sem, kakor veste, pisal, da so republikanci predzadnjo nedeljo razdali vso pamet, kar so jo imeli. To ne odgovarja resnici in to sedaj prekleicujem. Niso jo namreč razdali predzadnjo nedeljo vso, ampak šele to nedeljo, 14. februarja. Torej šele to nedeljo so jo razdali zadnjo trohico. Prosim torej prizadete oproščenja in naj bo tem potom pogrešek popravljen.

Torej zadnjo nedeljo je bila razdana zadnja "Pameti," ki so jo republikanci še imeli. In v tej "pameti" je "ukazano," da se mene in Lojzeta bojkotira. Pozivlje se vse trgovce, naj ne dajejo nama več tiskovin, oglasov in naročnine. Z drugo besedo povedano: iti bova morala od hiše do hiše, kot se bere v povesti na tretji strani v Ameriški Domovini. Torej če bo Morgan izvoljen danes, začneva z Lojzetom od hiše do hiše. Jaz, za svojo osebo se ne bojim, ker bom pri naših čitateljicah gotovo toliko dobil, da ne bom lačen. Slabše se mi bo godilo, kadar bo nanesla številka na republikansko hišo. Sklenil sem, da bom šel k repu-

tako pisanje, kot ga danes piše Enakopravnost za republikance. Seve, kdor je bogat, je tudi republikanec in zato ste skočili v republikanski tabor in pustili delavca na cedilu, ker vam dišijo judeževi groši.

Pišete, da ste "neodvisen dnevnik, zastopajoč interese slovenskih delavcev v Ameriki." Seveda, če bi bilo to res, bi dali listu največje priznanje. Toda kaj je pisala ta pomota od Enakopravnosti, da Ameriška Domovina laže. Pa koliko vas je še danes naroda, ki ste bili za našega sedanjega župana, a se danes ne strinjate z njim, ker vam ni dovolj in se kesate, da ste zanj volili! Vse to dobro veste in mi ni treba še posebej pojasnjevati. Zadovoljen moram biti, kar ste mi v nakopali na glavo. Prav lepa hvala vam in vašemu listu. Predno bo poteklo to leto, želim, da se izgubi vaše ime in ne pride več na dan. Naš narod bo pa rešen člankov, kakor jih vi pišete. Skoraj mislim, da me je sram, da sem bil vaš naročnik, na list, ki zatira delavsko stranko. Vi podpirate milijonarje in to je pri vas naprednost.

Sedaj pošiljate okrog neke cirkularje z naslovom "Pameti." Svetujem vam, da si jo najprej sami dobite, potem jo boste šele drugim dajali, ki so boljše pameti kot ste vi in vaš list.

Kje je naša zavest? Kam nas obrača ta Enakopravnost? Žive Slovence pokopava, norčuje se iz delavcev, potem pa vabijo, naj se naročimo na Enakopravnost! Ali se vi zavedate bednega stanja delavcev, ki vas podpirajo? Ali učite narod, da živi v slogi? Vi delate za korist samim sebi, pa še sebi ne, ker narod vas je spoznal, da ste kapitalistični in kapitalist ne potrebuje siromaka za podporo ampak ga tlačí, kjer ga more. Kapitalisti pravi: "Suženj, pokori se! Mi te imamo v rokah, saj si nas ti sam postavil na prestol, da te bičamo!"

Valentin Turk.

Cleveland, O.—Ko iščem delo in hodim okrog, sem prišel 12. februarja do mojega prijatelja v Collinwoodu, s katerim se poznavam že več let. Pogovor je nanesel tudi na volitve za župana mesta Clevelanda. Rojak mi pove, da so republikanci raznašali neke plakate, katerim se pravi "Pameti." Jaz sem se začudil, ter ga vprašam, kaj da je to, če je mogoče kaj takega, da

(Dalje na 3. strani)

blikancem ob petkih, ko se že itak nekoliko postim. Zadovoljil se bom z enim sendvičem: dva kosa obljub, v sredi pa nekaj prosperitete s Hooverjevimi mustardom namazano. Torej, če bo Morgan izvoljen, me kar pričakujte te dni enkrat, da bom prišel. Žlico bom že prinesel seboj.

Ampak, če bo pa Miller izvoljen, sem pa na konju in Lojze tudi. "Pameti" namreč zagvisno obljubuje, da nama bo Miller kupil nove avtomobile. In če jo je "Pameti" kedaj pogruntala, sedaj jo je. Oba z Lojzetom imava namreč tako poškvapedrane mašine, da nama bova nova prišla kot iz nebes poslana. Pa mi prepelj ta stvar niti na misel ni prišla. Saj pravim, kako je to dobro, da se po naselbini razdaje "pameti," ki pride na tako izvrstne ideje. Sem takoj včeraj telefoniral Millerju, da hočeva z Lojzetom avtomobile. Bom imel tako vsaj dobro vozilo, da mi ne bo treba ponoči po drugih garažah stikavat, kadar grem od marjaša. "Pameti" pa prav skrena hvala za dober nasvet!

"Pameti" piše, da je dobila Ameriška Domovina od Millerjeve kampanje natančno \$50,125.27. Da bi jih kolkja brcnila te naše republikance, da morajo vse počekati! Z Lojzetom sva mislila, da bova te lepe novace lepo spravila in molčala in ne bo treba od te vsote napraviti report za dohodninski davek. Sedaj pa, ko celo mesto ve, se pa temu ne bova mogla izogniti. Vidite, taki so naši rojaki! Ne privoščijo človeku, da bi spravil par grošev. Pa nisem mislil, da imajo demokratje toliko denarja, da kar po petdeset tauzent mečejo enemu časopisu. Mislim sem, da so revni, vsaj za take so jih vedno republikanci imeli.

Najbolj se je pa zamerila "Pameti" Slapnikovemu psu, ki so ga naši republikanci spravili v politiko. Pes protestira in pravi, da se on ne vtika nikamor, ampak je neodvisen. Na "Pameti" pa toliko da, da bi niti noče ne privzdignil nanjo.

Najbolj ga pa pihne tale v "Pameti," ki piše: "Odpravite najprej zamorce iz svoje srede... da se reši sosesčina tega nedobrodročnega črnega plemena..." Tok tako! Saj ste jih vi, republikanci, osvobodili in republikanski župan Harry L. Davis jih jih je importiral v Cleveland. Jih pa še vi spravite, od kjer ste jih naročili special delivery in C. O. D. Da bi pa morali vedno demokratje opravljati in popravljati umazana republikanska dela, — hvala lepa!

"Pameti" piše, da mora naš list konstatirati, da slovenski republikanci niso Zamorci, da se mora to preklecat in obžalovat. Kadar jaz kaj napakega rečem, takoj obžalujem in nazaj vzamem. Tako bom tudi sedaj in izjavljam, da mi je žal, ker slovenski republikanci niso zamorci.

Tako se je končala vojna s "pametjo." Imeli smo mnogo zabave v tem letu 1932 po Kristovem rojstvu, ko so slovenski republikanci pamet po hišah nosili. Kar je mlajših, bodo še leta in leta govorili: "Veš, to je bilo takrat, ko se je 'pameti' delila. O, srečni časi in srečni ljudje, ki so takrat živeli!"

Končno se pa uredniku "Pameti" najtopleje zahvaljujemo z Lojzetom, ker nama je posvetil kar štiri strani "Pameti" in isto raznesel v tisočih izvodih po hišah. Z Lojzetom sva skromna človeka in ne potrebujeva toliko hvale in take velike pozornosti. Vendar se človeku kar nekam fletno zdi, da te imajo tako v časteh: Le škoda, da niso v Clevelandu vsak teden županske volitve, da bi vsak teden razdajali "pameti." Koliko bi bilo to zabave v teh žalostnih časih.

MORSKI RAZBOJNIK

SPISAL

KAPITAN FREDERICK MARRYAT

IZ ANGLEŠČINE PREVEL J. M.

"In kaj to tebe skrbi, ti črni lopov!" je zakričal kapitan, prijel za vrč in tako močno udaril Krumana po glavi, da se je upognil in da ga je vrgel na tla, najsi je bil tudi ta pravi velikan. Kri je tekla Krumanu, ko je počasi vstal, omočen in trepetajoč od močnega udarca. Ne da bi bil zini besedico, je počasi odšel iz kabine, kaj pa se je vrgel na eno izmed skrinj pred posteljo in rekel z bridkim nasmehom: "Toliko imaš za svoje prijatelje, Francisco!"

"Ne, temveč v dokaz okrutnosti in krivdnosti proti nedolžnemu možu," je odgovoril Francisco in položil knjigo na mizo. "Njegovo vprašanje je bilo popolnoma nedolžno — zakaj vedel ni za bližnje okolščine, ki so v zvezi s prilastitvijo tega vrca."

"Ti pa jih, kakor se vidi, še nisi pozabil? Dobro, naj bo, mladič. Toda svarim te še enkrat, kakor sem te svaril že dostikrat — nič drugega kakor edino spomin na tvojo mater me je odvrgel že večkrat, da te nisem vrgel morskim somom."

"Kako vpliva na vas spomin na mojo mater, ne vem; obžalujem samo, ker je bila tako nesrečna, da je bila kakorkoli v zvezi z vami."

"Imela je omi vpliv," je odgovoril Kajm, "kakršnega mora imeti ženska na moža, ako sta dolga leta na isti ladji, in ta vpliv sedaj hitro gine. Govorim ti zaraditega tako odkrito, ker ne pripuštam niti njenemu spomnu, da bi me zavračal, ako se prepričam, da boš še dalje hodil po svojih potih. Vpričo vseh mornarjev si pokazal, da mi nisi naklonjen; ugovarjal si mojim poveljem — dovolj povoda imam misliti, da kuješ zaroto proti meni."

"Ali morem storiti kaj drugega, kakor izkazovati vam svoje zaničevanje," je odgovoril Francisco, "ko moram biti priča takim krvavim, strašnim zločinom — hladnokrvne okrutnosti, kakor se je godilo zadnjikrat? Čemu ste me privedli sémkaj? Vse, kar zahtevam, je: Dovolite mi, da odidem s te ladje. Vi niste moj oče, sami ste mi povedali."

"Ne, nisem tvoj oče — toda ti si sin svoje matere."

"To vam ne daje nikake pravice, da imate oblast do mene, in tudi ako bi bili poročeni z mojo materjo, ki —"

"Nisem bil."

"Hvala Bogu, zakaj zakon z vami bi bil zanjo le še večja sramota!"

"Kaj?" je zavpil Kajm, vstal in prijel mladeniča za vrat ter ga dvignil kakor igračo, "toda ne — ne morem pozabiti tvoje matere." Kajm je izpustil Franciscu in zopet sedel na skrinjo.

"Kakor vam drago," je dejal Francisco, ko se je zopet zavedel, "pač eno je, ako me zadavi vaša roka ali ako me vržejo z ladje morskim somom, saj bo samo en umor več!"

"Blazni glupec! Zakaj me izkušaš na ta način?" je dejal Kajm, zopet in hitro odšel iz kabine.

Prepir, ki smo ga popisali ravnokar, so slišali gori na krovu, ker so bila vrata in okno kabine odprta, da bi prihajal sveži zrak vanjo. Kajnov obraz je bil ves rdeč, ko je stopal navzgor. Zapazil je, da je stal prvi krmar blizu in da je mnogo mož, ki so dremaje ležali na zadnjem koncu ladje, uprlo glavo ob komolce, kakor bi bili hoteli poslušati pogovor spodaj.

"Tako ne pojde dalje," je rekel krmar Hawkhurst in zmajal z glavo.

"Ne," je odgovoril kapitan, "in tudi ako bi bil moj sin. To-

da kaj naj storim? — Ne boji se ničesar."

Hawkhurst je pokazal proti vhodu v pristanišče.

"Kadar vas vprašam za svet, mi ga dajte," je dejal kapitan in se žalosten obrnil.

V tem je hodil Francisco po kabini globoko zamišljen. Kakor tudi je bil mlad, smrti se ni bal, zakaj nič ga ni vezalo na življenje, da bi mu bilo drago. Spominjal se je svoje matere, toda ne njene smrti; to so mu prikrivali. Od sedmega leta dalje se je vozil s Kajnom na suženjski ladji in od tedaj je živel skupaj z njim. Do zadnjega časa je mislil, da je kapitan njegov oče. Vsa leta, ko je bil Kajm trzil s sužnji, je posvetil mnogo časa njegovi vzgoji in tako se je zgodilo, da je bila edina knjiga ki jo je bilo dobiti na ladji, ko ga je Kajm prvokrat začel učiti, Sv. pismo, ki je bilo last Franciscove matere. Po tej knjigi se je naučil čitanja, in ko je napredoval v vzgoji in učenju, so pridobili še drugih knjig. In čudno se vidi, da trgovina, s katero se je pečal dozdevni oče, ni pokvarila dečka. Toda vaju temu izza mlada, je smatral zamorce za drugo vrsto bitij — mnenje, ki se je zdelo popolnoma upravičeno z ozirom na krutosti Evropecev proti onim.

So ljudje, ki so že po naravi tako dobri in plemeniti, da jih noben slab zgleed, nobena slaba družba ne more pokvariti; in take naravi je bil Francisco. Ko je pa postal starejši in razumejši, je začel sam preiščati vse krutosti in grozovitosti, ki so jih trpeli zamorci, in jih je sovražil že takrat, ko se je Kajm polastil suženjske ladje ter jo izpremenil v razbojniško. V začetku niso izvrševali velikih zločinov, temveč le lovili in plenili ladje, ljudi pa puščal žive. Pot zločina pa drži hitro navzdol, in ker je bila po izpovedih ujetih in zopet izpuščenih ljudi razbojniška ladja, več nego enkrat v nevarnosti, da jo ujamejo, niso več prizanašali človeškemu življenju, in le še prepogostoma so prihajali za umori še hušji zločini.

Francisco je bil priča raznim strašnim prizorom, da mu je kar kri zastajala v žilah. Dostikrat je poizkušal rešiti nesrečneže, toda zaman. Razvnet od grozot kapitanovih in njegovih mož, je pred kratkim brez strahu povedal svoje mnenje in se ustavljal kapitanu, zakaj v jezi je Kajm priznal, da Francisco ni njegov sin.

Ako bi bil kdo izmed častnikov ali mornarjev izrekel le eno samo besedico tega, kar je prišlo iz Franciscovih ust, bi bil že davno prejel plačilo za svojo drznost. V Kajnovih prsih pa je nekaj govorilo za Franciscu, kar se ni dalo potlačiti — naveda in njegova družba. Dečak je bil leta in leta njegov spremljevalec, kakor bi bil del njega samega. Nekaj je v naši naravi in tudi ako je še tako pokvarjena, kar nas nikdar neče zapustiti — in to je, da iščemo nekaj kar bi ljubili, kar bi čuvali in branili: to se lahko pojavlja proti psu ali katerikoli drugi živali, ako se ne more navajati na drugega človeka. Taka so bila čustva, ki se vlekla Kajna k Franciscu, in to so bila čustva, ki so mu do sedaj rešila življenje.

Potem, ko je hodil mladenič nekoliko časa gor in dol, je sedel na skrinjo, na kateri je bil prej sedel kapitan; in njegove oči so kmalu zagledale glavo Pompeja, ki je gledal v kajito in mu migal s prstom.

(Dalje prihodnjic)

FRANC JAKLIČ:

OD HIŠE DO HIŠE

Marta se nasmehne: "Me pa že vse vemo, da te je dekleta zatajila . . ."

Antona razburijo te besede in smeh ga speče, da se zato goti: "Kaj česnaš?"

Marta se brž umakne, pa še enkrat reče za njim: "Pa je res! Sedaj se pa na glavo postavi, ker te Ančka ne mara več."

Smejoč se je šla naprej. Anton pa je bil ves razburjen in vivalo se mu je vprašanje: "Kaj pa to pomeni?"

In takrat se mu je zdelo, da gledajo vsi ljudje za njim in se mu vsa dekleta posmehujejo. Vroče mu je prihajalo.

Lazarjeva Ančka pa ni mogla zaspati tistega večera. Srce ji je bilo nemirno in različne misli so jo razburjale.

Odprla je okno in se naslonila, podpirajoč si razgredo glavo z rokami. Nočni hlad jo je božal po vročem čelu, ko je gledala zamišljeno tja v čarobno noč, razsvetljeno od zvezd in od mehkih luninih žarkov. Nji pa ni bilo mehko okrog srca in težke misli so jo mučile . . . Poizkušala je moliti, pa ni mogla končati navadne molitve, zakaj mislila je na to, kar se je zgodilo, mislila je na Antona.

"Oh, kaj bo rekel? Kaj bo mislil, ko bo izvedel?"

Tedaj je smuknila senca po tleh, in pod okno je stopil Anton. Ni imel navade ponočevati, a nocoj je moral izvedeti, kaj je ono govorjenje. — Ančka je prestrašena odskočila. Zazeblo jo je, da se je stresla, ko je začula njegov klic: "Ančka!"

Zdela se ji je, kakor bi se ji grozil . . .

"Odpusti!" vzklikne dekleta iz dna trepetajoče duše, in solze se ji vlijo po licu.

Anton ni vedel, kaj bi dejal, ko jo je videl tako strto.

"Odpusti! . . . Odpusti!"

Samo to je ihtela. Sele potem, ko se je poleglo razburjenje in je Anton le prosil naj mu pove, kaj se je zgodilo, je začela praviti vse od kraja . . . Pa kako je težko pravila! Vse njeno pripovedovanje je zvnelo kakor iskrena prošnja za odpušcanje in kakor obeti večne zvestobe . . .

Anton je bil žalosten in vesel. Spomnil se je Barbiča, ki mu je dejal, da bodo težave. Res, že so bile tu . . .

"Kaj pa poslej — ali me boš še kdaj zatajila?" je vprašal Anton deklko.

"Nikdar več!"

"Pa če te oče zavržejo, tepo ali spode od hiše?"

"Tvoja bom!"

"Moja v sreči ali nesreči! Če se tudi upira ves svet!"

Pa je šel in na vasi je zaukal, kakor bi hotel vsem oznaniti, kaj se godi v njegovi duši, kakor bi izzival ves svet. "Juhuhu!"

Tisti, ki so ga čuli in poznali, so pa mislili tako in tako . . .

VII.

Zaspal pa tisto noč Gornikov Anton ni.

Njegova duša je trepetala, kri mu je vrela po žilah. Srce mu je bilo nemirno, in neznan strah je silil v njegove, sicer neustrašene prsi, da je roko pritiskal na srce, kakor bi mu hotel vtisniti poguma.

"Kaj pa se je zgodilo?"

Na to vprašanje si je odgovarjal toliko časa, da mu je bilo vse jasno, da je dejal:

"Torej sedaj vedo vsi, da je Ančka moja; in dekleta se mi posmehujejo, a Lazar, njen oče, je besnel!"

To ga je peklo in grizlo.

"Zakaj je besnel, zakaj?"

To ni šlo Antonu v glavo. Pač mu je pravil nekaj tacega

že Barbič, toda Anton tega ni mogel verjeti. Kako bi verjel nekaj, kar ne more biti . . . He! Zakaj bi on ne smel imeti rad Lazarjeve Ančke, in ona ne njega? Ali ni pošten fant? Ali se ne more oženiti, ako se le hoče?

Tako se mu je zdelo vse naravno, gladko, pa je bilo vendar drugače . . .

Ančka mu je bila vse povedala, pa mu tudi obljubila, da mu ostane zvesta. In ta obljuba je dajala Antonu moč in mu budila najboljše upanje.

"Kdo nama kaj more, ako se hočeva vzeti? Tistega bi jaz rad poznal, ki bi nama mogel ubraniti!"

Silil se je biti pogumen. A to je bil pogum fanta, ki je ravnokar polical celo vas "na korajžo," pa se boji, da bi ne bil tepen, skriti se pa tudi noče, da bi se mu ne posmehuvali.

"E, kaj! Zasnubim jo, pa vzamem jo, pa bo mir. Stari se bo potolažil, dekleta bodo pa tudi obmolnila; če bo pa katera hotela še kaj imeti, jo ubrišem po ustih, da se ji ne skremžijo nikdar več na smeh!"

Ta misel ga je potolažila toliko, da je zamišal, a mirno vendar ni spal in dolgo tudi ne. Solčni žarki so se nekoliko poigrali nad njim, pali mu na oči in ga poklicali: "Vstani!"

Anton je vstal, pa je bil truden, glava je bila težka od skrbi.

Delo mu ni šlo od rok tisto jutro. Zamišljen je postajal celo dopoldne ali posejal za vogali, podpirajoč si glavo, da so začele mater, ki je to opazila, vstajati skrbi. Mislila je, da se ga loteva bolezen, ko ga je videla, kako je na tnal zagnal sekuro z nevoljo od sebe, kako se je

zgrudil na steber in si podprl glavo. In ko je slišala še težki vzdihljaj, ki se mu je izvil, se je prestrašila pa je planila k njemu z vzklikom:

"Anton, ljubi moj sin, kaj pa ti je?"

Sklenila je roke in obupana zrla vanj, čakajoč odgovora.

"Nič mi ni!"

Toda ta beseda matere še ni potolažila, saj se je na sinovem obrazu bralo nekaj drugega. Zdela se je materi, da odseva na njem težka bolešt, ki se pripravljala streti njega, ki ga ima ona najrajši na svetu, ki ji je najdražji, edina podpora na stara leta.

"Mari po pravici povej!" ja vzkliknila in ga prijelja za roko pa še bolj motrila njegov obraz, da bi brez odgovora spoznala njegovo bolešt. "Anton, kaj te boži?"

Težek smehljaj zbeži preko

sinovega obraza, pa ji odgovori: "Mati, prav zdrav sem. Nobene boleznii ne čutim. Prav brez skrbi ste lahko zaradi mene . . . Človek pa tudi ne more biti zmerom vesel in dobre volje."

"Torej te skrbi more?"

Anton prikima.

"I, kakšne pa morejo biti iste skrbi, ki so te tako potrlje?" nadaljuje mati nekoliko brezskrbneje, ko je izprevidela, da ni nevarnosti. "Pa le kakšne so iste skrbi, ki jih tako skrivša pred menoj? Ali jih tvoja mati ne sme poznati?"

"Potlej jih boste pa še vi imele."

"Malo več ali manj, to se meni nič ne pozna. Le zaupaj mi!"

Anton je pomislil, kako bi se znebil svojih skrbi, potem je pa dejal:

"Oženil se bom!"

Zardel je pri tem, mati se je

pa nasmehnila in rekla:

"Ali te to tako skrbi? To? Oženi se, ako se hočeš! Ali te nisem že davno silila?"

"Seveda ste me!"

"No, viš! Pa te menda skrbi, kaj bom jaz rekla . . . Vese-la bom, kadar jo boš pripeljal!"

Starka je sedla sinu nasproti, zakaj bala se je menda, da bi ji noge ne odpovedale prej, preden bi se s sinom zmenila do konca o ženitvi.

"Sedaj mi pa povej, kako se boš ženil."

"Ko bi jaz vedel!"

"Ti bom pa jaz povedala; samo povej mi, kaj ti dela take skrbi, da se ti kar glava krivil od njih, iz oči ti pa gleda obup, kakor grešniku na smrtni postelji."

(Dalje prihodnjic)

Februarska RAZPRODAJA

JE SEDAJ V TEKU

V GRDINOVIH TRGOVINAH POHIŠTVA

PRIDITE IN DOBITE SI KREDITNI CERTIFIKAT. PRIHRANILI SI BOSTE DENAR!

6019 St. Clair Ave.

(odprto zvečer)

15301 Waterloo Rd.

"LUCKIES so gotovo dobre mojemu grlu"

"Nič rezkih draženj za Lupe. Jaz sem za LUCKY. Brez vprašanja — LUCKIES so gotovo dobre mojemu grlu. In živel vaš izboljšan Cellophanski ovoj — zares se da odpreti brez trganja — hvala onemu tabu."

"It's toasted"

Zaščita Vašega Grla — proti dražljajem — proti kašlju

In Mokrotno-varen Cellophane Obdržljiva "Toasted" Okus Vedno Svež

NARAVNAJE NA LUCKY STRIKE — 60 minut z najboljšimi plesnimi orkestri na svetu, in Walter Winchell, kojega današnja napovedovanja postanejo hitriše novice, vsak forekz čet. tek in soboto večer preko N.B.C. omrežja.